REGNo.M.2185. REG-No.N 45

Theirst Telugu Bi-weekly in Andhra Desa, The only Telugu News Paper for
H. E. H. The Nizam's Dominions.

గోలకొండ పత్రిక

ప్రతి బుధవారము శనివారము ప్రకటింపబడును

హైదరాబాదు—దక్కను

103154 GOLAKONDA PATRIKA. HYDERABAD Dn

సంపుటము ౫ } ప్రమోదూతనామ సంవత్సర మార్గశిర శు॥ ౬ బుధవారము 26—11—30 { సంచిక ౯౩

గోలకొండపత్రిక
(ప్రమోదూత నామ సం॥ మార్గశీర్ష బ॥ ౧౧)
బుధవారము

నిరాశయా?

రెండు టేబిల్ సభ యొక్క ప్రథమ సమావేశము నవంబరు నెల ౧౯ తేదితో ముగిసినది. ఈ సమావేశములో జరిగిన కథ గూర్చి ఇంచుక విమర్శించిన వో నిజ పరిస్థితులు తెల్లమగును. ఈ సభ కధ్యక్షత వహించిన రామ్సే మెక్డొనాల్డు గారు నిజ సంగతులు బయలు పెట్టిరనియే చెప్ప వచ్చును. ఏలయన వారు భారత దేశమున కిపుడు అధినివేశ ప్రతిపత్తి నొసగుట కంగీకరించుకొనలేదు. రెండు దేశములకు ఏకమత్యమునకు తగిన విధానము నేర్పరచుకొన వలయునని మాటమాత్రమునకు వక్కాణించిరి. కాని ఆ విధానము యొక్క స్వరూపమేమిటో ఇంచుక సూచించనైన లేదు. ఇదే విధముగ పీలు రీడింగ్ ప్రభువులు వెల్లడించిరి.

భారతీయ ప్రతినిధులందఱును సమాఖ్య పద్ధతికై ఒప్పుకొనిరి. ప్రజా ప్రతినిధులనబడు వారు అధినివేశ ప్రతిపత్తి నొసగుటకు సూచించిరి. కాని బ్రిటిషు ప్రతినిధుల యొక్కయు, అధ్యక్షుల యొక్కయు, వైఖరి జూచిన ఇది యొసంగుటకు వీలు లేనట్లు విదితమగుచున్నది. అయినచో ఈ రౌండు టేబిల్ సభ వలన కలిగెడు లాభమేమి? వ్యయ ప్రయాసములే గాని భారతీయులను తియ్యని మాటలతో సంతృప్తి పరచు కాలము పోయినది. వారికి తమ లాభనష్టముల గూర్చి తెలిసికొనునంత శక్తి కలిగినది. అట్టిచో అక్కఱ దని పోకను పొందని రాజ్యాంగ విధానములకై ప్రయత్నించుటేల?

ఈ సందర్భమున సర్ విశ్వేశ్వరయ్య కె. నటరాజన్ గార్లు కలిసి తయారు చేసిన స్వరాజ్య విధానము భారతీయులయొక్క కోర్కెలను తెలుపుచున్నది. దీని నైనను బ్రిటిషు వారంగీకరించెదరో లేదో యని సందేహముగ నున్నది. ఈ విధాన మైనను అంగీకరింపబడకున్న భారత దేశమునకును, బ్రిటనునకును మైత్రి యుండునని ఎవరైనను తలంచ జాలరు. కనుక బ్రిటన్ దీర్ఘముగ నాలోచించి భారత దేశమునకు అధినివేశ ప్రతిపత్తి నొసంగుట శ్రేయస్కరము. లేనియెడల భారత దేశమునందు శాంతి నెలకొల్పబడదు. వ్యాపారము ఇంకను క్షీణించి భారత ప్రభుత్వమునకును, బ్రిటనుకును, తీరని నష్టము కలుగగలదు. జయకరు గారు వాక్రుచ్చినట్లు సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్య సిద్ధాంతమునకు ఇంకను బలము కలిగి ఇండియా కాంగ్రెసు యొక్క ఆదర్శమని స్థిరపడగలదు.

స్థానిక వార్తలు

ప్లేగు రిపోర్టు

డిసెంబరు ౨౦ వ తేదిన ౧౧ మంది వ్యాధి గ్రస్తులై ౭ గురు మరణించిరి వివరములు —

ముస్తయిదు పురా	౨	వ్యాధి	౧	మరణము
ఆలం అలీఖాన్			౧	,,
యాకుతు పురా	౨	,,	౧	,,
లాల్ దర్వాజా	౧	,,		
పురాని హవేలీ			౧	,,
చార్మినారు	౧	,,		
మలకు పేట	౧	,,		
గౌలీ పురం	౧	,,		
డబ్ల్లీ పురం	౨	,,	౧	,,
చాదరు ఘాటు	౧			
షా అలీబండ	౧	,,	౧	,,
ఆల్వాలు	౧	,,	౧	
ఫలక్నుమా	౧	,,		
రెసిడెన్సి	౨			

వ్యాధి ప్రారంభమయిన నాటినుండి ౧౨౫౮ గురు వ్యాధి గ్రస్తులై ౧౦౭౦ మంది మరణించిరి. ప్లేగు క్యాంపులలో ౧౩౯౨ గురున్నారు. ౩౧౮౬౦ మందికి టీకాలు వేయబడినవి.

నవంబరు ౨౨ వ తేది నుండి ఆరు వారములలో జిల్లాలో ౫ గురు మరణించిరి. ఇతర ప్రదేశములనుండి వచ్చిన వారిలో ౨ గురు మరణించిరి.

శ్రీకృష్ణదేవరాయాంధ్ర భాషా నిలయము

1930 డిసెంబరు 28 శుక్రవారము సాయంకాలము 5—30 గంటలకు నిలయపు సభ్యుల మహాసభ జరుగును.

కార్యక్రమము

1 29 వ వార్షిక నివేదనము 2 ఆదాయ వ్యయ అంచనా 3 కార్యనిర్వాహక వర్గపు ఎన్నికలు 4 సభ్యుల చేత చర్చింపబడు అంశములు.

సభ్యులందరు దయచేయ ప్రార్థితులు

ఆదిరాజు వీరభద్రరావు
గౌ॥ కార్యదర్శి

నిజాం ప్రభుత్వమున కధికారము

బ్రిటిషు ప్రభుత్వము వారు నిజాం ప్రభుత్వమునకు దిగువ అధికారము నొసగిరి.

౧ భూమి శిస్తు వసూలు ౨ ఆబ్కారి సుంకము స్టాంపు వగైరా ఆదాయము వసూలు ౩ నిజాం రాష్ట్రము యొక్కయు బ్రిటిషు ఇండియా యొక్కయు ప్రజల నుండి రావలసిన అప్పుల వసూలు ౪ వీనికి సంబంధించిన జరిమానాలు ౫ రెసిడెన్సి బజారులలో నున్న వివిధ ఆఫీసుల నుండియు నిజాం రాష్ట్రములో నున్న ఇండియన్ ఆఫీసుల నుండియు ఏ నేర మొత్తములు వసూలు చేయుటకు ఇతర ఆదాయములు

రెసిడెన్సి బజారుల కమిటి

ఇటీవల జరిగిన కమిటీలో రెసిడెన్సి కౌన్సిలర్ పదవికి రెసిడెన్సి బజారు అభివృద్ధి సంఘమునకు పార్టీల నెలకొల్పుటకు తీర్మానింపబడెను.

ప్రభువుగారి జన్మదినోత్సవము

మహోన్నత వహించిన శ్రీ నిజాం ప్రభువుగారి జన్మదినోత్సవము శనివారము నాడు జరుపబడెను. ఆ దినము శ్రీమన్ మిలిటరీ పెరేడు జరిగెను. ప్రభువుగారికి సలామి చేసిరి. ఇది జూచుటకు వేలకొలది ప్రేక్షకులు వచ్చిరి. ఇదే విధముగ పోలీసువారి సలామియు జరిగినది.

బిరుదములు

ప్రభువుగారి జన్మదినోత్సవ సందర్భమున దిగువ వారికి బిరుదములొసగబడినవి —

౧ శ్రీ శ్యామరాజు బహదూరు రాజవంత్

స్వరాజ్య విధానము

సర్ విశ్వేశ్వరయ్య గారును, కె. నటరాజన్ గారును కలిసి స్వరాజ్య విధానమును సిద్ధపరచి లండనుకు పంపిరి. దాని సంగ్రహ మిచట నిచ్చుచున్నాము —

(1) డొమినియను స్టేటసును వెంటనే యేర్పరుప వలెను. (2) ఇండియా ప్రభుత్వము నందలి అన్ని శాఖలను 10 యేండ్లలోపల బాధ్యతగల మంత్రులకు వశపరుచుటకు తగిన యేర్పాటుల నిప్పటి నుండియు ప్రారంభింప వలెను. (3) సంస్థానాధిపతులలో ఈ పథకమున చేరుటకు యిష్టపడిన సంస్థానాధిపతులందరును వెంటనే చేరవచ్చును. తక్కినవారు కాలక్రమమున చేర వచ్చును.

ప్రధాన నియమములు

(1) మొదటినుండియు డొమినియను పద్ధతినే ఈ విధానము నిర్మింపబడ వలెను. పదియేండ్లలోపలనే సంపూర్ణ అధినివేశము సహజముగనే సిద్ధించుటకు వీలగునట్లు డొమినియను అవుయిండియా ఆక్టును తయారు చేయ వలెను.

(2) ఇటువంటి యేర్పడగల భారత ప్రభుత్వమును రాష్ట్రీయ ప్రభుత్వములను గూడ ప్రారంభము నుండియు బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వములుగానే యుండ వలెను. అనగా ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సంఘములు శాసన సభలకు ఆధీనములుగా నుండ వలెను.

(3) కెనడా ఆస్ట్రేలియా దేశములందు వలెనే భారత దేశమునందుగూడ ప్రభుత్వము యొక్క విధులను అధికారములను రెండు విధములుగా విభజింప బడవలెను. (అ) ఇండియా (సెంట్రలు) గవర్నమెంటు (ఆ) దీనికి చేరిన రాష్ట్రముల యొక్కయు సంస్థానముల యొక్కయు ప్రభుత్వములు.

(4) ఇండియా ప్రభుత్వము బలయుతముగా నుండవలెను. దేశరక్షక సైన్యము పైని పరిశీలనాధికారము సంస్థానములతో విపులగల సంబంధము మున్నగు నధికారములను తగ్గించినచో యిండియా ప్రభుత్వము దుర్బలమగును గాన వేటినిగూడ తగ్గింప గూడదు.

---

౨ దివాను బహద్దరు కేశవ రావు రాజా బహద్దరు
౩ పండిత గిరిరావు గారు న్యాయమూర్తులు రాజా బహద్దరు
౪ రాయ జగమోహనలాలు గారు ఆండియా తీర్థ జంగ్ రాజ బహద్దరు
౫ నవాబు బహదుర్ ఖాన్ సాహెబ్ జాగీర్దారు బహద్దరు యార్జంగు

రాం గోపాలు సాంకేతిక పాఠశాల

ఈ పాఠశాల యొక్క వార్షికోత్సవము రెసిడెంటు గారి యాధిపత్యమున శనివారము నాడు ౧౧ గంటలకు జరిగినది. ప్రిన్సిపాల్ నివేదిక చదవబడెను. రెసిడెంటు గారు బహుమానముల నిచ్చిరి.

రౌండు టేబిల్ సమావేశము

ప్రతినిధులందరు సమాఖ్య పద్ధతి నొప్పుకొనుట

సర్వసభ్య సమావేశమునందు అన్ని పార్టీల ప్రతినిధులు తమ అభిప్రాయము లను విశదీకరించిరి మెక్డొనాల్డు గారు దానికి సమాధాన మొసగిరి

సభాధ్యక్షుల యొక్కయు, బ్రిటిషు ప్రతినిధుల యొక్కయు, వైఖరివలన అభినివేశ ప్రతిపత్తి నొసగ సూచనలు గన్పట్టుటలేదు భారతీయ ప్రతినిధులలో కొందరికి నిరుత్సాహము కలుగుచున్నది

భారతీయుల కనీసపు కోర్కెయైన ఫలించునా?

తృతీయ దిన సమావేశము

నవంబరు౧౯ — నేడు మూడవ సమావేశము జరిగినది నేడుగూడ రాజ్యాంగవిధాన స్వరూప మును గూర్చియే చర్చ సాగింపబడెను. నిన్నను జరిగిన ఉపన్యాసము వలన ఫెడరలు విధాన మొక్కటియే సాధ్యముగా నుండగలదని తెలిసి నది. పిమ్మట కార్యక్రమ నిర్ణాయక ఉపసంఘము వారు సమావేశమై "రౌండుటేబిలు సభలో ప్రారంభోపన్యాసములు ముగిసి పిమ్మట ఫెడరలు సంబంధమైన గూర్చి ఆలోచించుటకు సభ వారే ఒక ఉపసభము నేర్పరుపడగును" అని ఉపసంఘమువారు నిశ్చయించిరి

సభ ఒకపూట మాత్రమే జరగుచుండుట

మధ్యాహ్నము పూట వివిధ పక్షముల ప్రతినిధులు ప్రత్యేకముగా కలసి మాటలాడి సమాధానమును గుదిర్చుకొనుటకు అవకాశ మిచ్చుటగాను రౌండుటేబిలుసభ ఉదయమున మాత్రమే జరుపబడుచున్నది

అళ్వారు మహారాజుగారి ఉపన్యాసము

"ఫెడరేషను" అనుపదము నాకు నచ్చలేదు "యునైటెడు స్టేట్సు ఆఫు యిండియా" అను గంభీరమగు పేరనే పెట్టవలెను భారత సంస్థానముల విషయమున సంస్థానాధిపతులకు క్రొత్తగా నెట్టి రాష్ట్రములను అధికారములను యియ్యనవసరము లేదు ఇదివరకున్న ఒడంబడికలను సంబంధములను ఆచరణలోనికి తేవలెను వారి అనుమతి లేకుండను వారికి తెలియకుండను, ఒడంబడికలలో లేని యితరవాక్కులు నెనర్చినములు జరుపు చున్న పక్షమున సర్వప్రమోదముతో మా క్షేమ మట్టిని గూర్చి నిష్కపటముగాను బహిరంగముగాను చర్చింపదగును

బ్రిటిషు ఇండియాయందున మరల సంస్థానములుగా నిర్భంధించుట అట్లు చేసిన నిజమైన స్వరాజ్యము చాల వేగిరముగును దానివలన సంస్థానములకును సార్వభౌమునకును రాజప్రతినిధి పరిమితమైన శాసనబద్ధ మేర్పడును. మత సమస్యలు నెటుసు తొలగిపోవును

పాశ్చాత్యదేశముల పద్ధతిగల బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును (నాగరికతలు సెక్షనుల గవర్నమెంటు) నెలకొల్పుట అవిశ్వసమైన స్వపరిపాలన మే ఉత్తమమైనదని బ్రిటిషుఇండియావారు నిశ్చయించినయెడల, భారతదేశము గూర్చి బ్రిటిషుదేశము వారికిదియే కడపటి నిశ్చితాభిప్రాయముగా నుండవలెను, ఇక సంస్థానాధిపతుల అభిప్రాయముతో నవసర మేమున్నది భారతదేశమునకు యిదియే ఉత్తమాదర్శమని నిశ్చయించునెడల భారతదేశము బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందలి స్వపరిపాలనము గల అధినివేశములలో నొకటిగా నుండుటకు వెంటనే స్వపరిపాలనాధికారమునొసగ దగును

సర్ మహమ్మదు షఫీగారు

పార్లమెంటువారు పదేండ్లకొకసారి యేవో కొన్ని సంస్కరణముల నొసగుచుండుటవలన భారతీయులకు సంతృప్తి కలుగకపోవుటయేగాక భారతీయుల కోరికలకు మరింత తీక్షణగూడ కలిగినది ప్రస్తుతము భారతదేశమునందలి రాజకీయ స్థితి మిక్కిలి ప్రమాదకరముగా నున్నది శాసనోల్లంఘన ఉద్యమమువలన కలుగుచున్న ఆపదల కన్నిటికిని కొట్టకొలది ప్రజలందరను గురియగుచుండగా విద్యార్థులుమాత్రమే దీనిని కొనసాగించుచున్నారని వ్రాయబడుచున్న వ్యాసములను చదువుట తటస్థించినపుడు చాల సంతోషము గూడ కలుగుచుండును. ఈ సభలో గూడ భారతీయులకు సంతృప్తికరమగు సమాధానము కుదరనియెడల అనగా న్యాయముగా వారు కోరుచున్న స్వపరిపాలనాధికారము నీయకుండినయెడల నిటపైని కలుగనున్న దుర్భరస్థితిని తలచుకొనినచో నాశరీరము కంపితమగుచుండును. బ్రిటిషు కామనువెల్తులోనున్న తక్కిన అధినివేశనములతో పాటు స్వపరిపాలనాధికారమును సమాన గౌరవమును భారతదేశము గూడ బడయవలెననియే మహమ్మదీయులందరును గూడ కోరుచున్నారు భారతదేశమున బ్రిటిషుయిండియాకు స్వపరిపాలనాధికారము నిల్పినపుడు గూడ సంస్థానములు ప్రత్యేకముగా సామ్రాట్టుతో సంబంధము కలిగియుండవలెనను సూచన కేవలము అసంభవమైనదే యగును. రాష్ట్రములకు స్వపరిపాలనాధికారము నొసగవలెనను కొందరు చేసిన సూచన చాల ప్రశంసనీయము అపుడు రాష్ట్రములన్నియును ముందు యేర్పడనున్న ఆలు యిండియా ఫెడరేషనులో ప్రత్యేక స్వతంత్ర్యభాగములుగా నుండగలుగును భారతదేశము సంతృప్తిని సౌఖ్యమును బడయగలిగినచో బ్రిటిషు కామనువెల్తుకు గొప్పప్రాపుగా నుండగలదను విషయమును బ్రిటిషు ప్రతినిధులందరును బాగుగా గ్రహించి రెండు చేతులతోను ధైర్యముగ చేపట్టి వెంటనే అధినివేశ స్వాతంత్ర్యము నొసగుటకు సమ్మతింపవలెనని నేను కోరుచున్నాను

రీవా మహారాజుగారు ప్రాచీనసాంప్రదాయ నిరతులగు సంస్థానాధిపతులు క్రొత్త మార్పుల నంగీకరింప జాలరని తెలిపిరి.

పీలు ప్రభువు

భారతదేశమునకు సమాఖ్య పద్ధతియే తగియున్నది గాని యూనిటరీ ప్రభుత్వము పనికిరాదు సమాఖ్య పద్ధతి యెప్పటికో పనికివచ్చు పద్ధతి యని యూ, ప్రస్తుతము పనికివచ్చునది ఈసభలో నొసంగబడిన యుపన్యాసములు గూడ ఆపద్ధతినే యభిమానించినవి. ఈ సభలో మంచి పునాదుల వేయనిచో చాల ఉపద్రవము కలుగును. ఇందుకై ప్రయత్నములు సలుపుట సంభావ్యము భారతదేశమును యిప్పుడో లేదు వాతనో బ్రిటిషు ప్రజాస్వామ్యములో సమాన భాగస్థురాలినిగా చేయుట కర్తవ్యము

సర్ హూబర్టు కార్

చాల తీవ్రములగు మార్పులు చేయుటవలన ఉపద్రవము వాటిల్లగలదు సమాఖ్య ప్రభుత్వము నాకు సమ్మతమే కాని ప్రస్తుత సమయమున కేంద్ర ప్రభుత్వములో బాధ్యతను యేర్పాటుచుట వీలగునాయని నాకు సందేహము కలుగుచున్నది. ఏ భారత ప్రభుత్వమునందైనను అంతర్జాతీయ సభ్యమును విశ్వాసమును అవసరములై యున్నవి

ప్రతినిధుల నిరుత్సాహము

సైమను కమిషను సిఫార్సులను మించి ఎట్టి సంస్కరణముల నిచ్చుటకు కన్సర్వేటివు లంగీకరించరని పీలు ప్రభువు నిర్మొగమాటముగ దెలిపెను. గాంధీమతానుయాయులు [illegible] చున్నారు

ఫెడరలు కమిటీ

సభ్యుల నెన్నుకొనుటకు సంస్థానముల ప్రతినిధులును బ్రిటిషు ఇండియా ప్రతినిధులును నేడు సమావేశమైరి ఈ ఫెడరలు సంబంధమగు సంఘములో 32 సభ్యులుందురు బ్రిటిషు ప్రతినిధులు 6, సంస్థానము 10, బ్రిటిషుఇండియా 16 సాంకీ ప్రభువు లార్డు ఛాన్సలరుగారీ సంఘమునకు అధ్యక్షులు

సంస్థానముల ప్రతినిధులు — పాటియాలా మహారాజు, భూపాలునవాబు, బికనీరు మహారాజు అళ్వారు మహారాజు, హాక్సరు, హైదరీ, మీర్జా ఇస్మాయిలు, వి టి. కృష్ణమాచారి (బరోడా) మనభాయి మెహతా, పట్టానీ గార్లు.

బ్రిటిషు ఇండియా ప్రతినిధులు — సప్రూ సెతల్వాడు, రామచంద్రరావు, రామస్వామయ్యరు జిన్నా, మహమ్మదాలీ, షఫతు అహమదు, షఫీ ఫజులుల్‌హక్కు, జయకరు, మూంజీ, ఉజ్జలసింగు జోషి, పాత్రో, అంబేడ్కరు బూపెను మిత్రా గార్లు.

"కనిస్టిట్యూషనలు స్ట్రక్చరు కమిటీ"

"ఫెడరలు రిలేషన్సు కమిటీ" ని యేర్పాటు చేయుటలో చాలలోపములు కలవని బ్రిటిషు యిండియా ప్రతినిధులు స్పష్టముగా తెలుపుట వలన కొంత అనుకూల ఫలితము కలిగినది యూనిటరీపద్ధతి గవర్నమెంటు పనికిరాదని ప్రతినిధులందరును స్పష్టముగా తెలిపిరి.

ఈ ప్రతినిధులిట్లు వ్రాయుటవలన "పానెడను కమిటీ" వారు నిన్న మధ్యాహ్నము సమావేశమైనపుడు "ఫెడరల్ రిలేషన్సు కమిటీ" అను పేరును తీసివేసి "కనిస్టిట్యూషనలు స్ట్రక్చరు కమిటీ" అని పేరు పెట్టుటకు నిశ్చయించిరి.

నాల్గవ రోజు సమావేశము

డాక్టరు మూంజీగారు

అధినివేశ స్వపరిపాలనము వెంటనే యియ్యబడునని యిర్విను ప్రభువెన్నడును వాగ్దానము చేయలేదని నేనెరుగుదును. కాని మీరు అర్హతను మీరు ప్రకటింప గలిగినచో మీకు వెంటనే అధినివేశ స్వపరిపాలనము నిచ్చెదము" అని బ్రిటను దేశీయులు సమయానుకూలమగు నౌదార్యమును చూపుచు వాగ్దాన మొనరించెదరని నే నాశించితిని. సంపూర్ణ బాధ్యతాయుత ప్రభుత్వమును మీరిచ్చినగాని మేము సంతృప్తి నందజాలము.

మౌలానా మహమ్మదలీ సా॥

డాక్టరు మూంజీగారితో పాటు నేనుగూడ దేశద్రోహిననియే మా దేశీయులు నడివిరి. పీలు ప్రభువుగారు వెల్లడించిన భావములు "డైహార్డ్" శాఖకు చేరినట్లు నాకు తోచినది. ఇట్టి భావములను నిర్మూలింప వలెననియే బర్కు గర్జించెను. కాని యిపుడు బ్రిటిషువారు బర్కును పూర్తిగా మరచిపోయిరి.

సంతృప్తికరమగు స్వాతంత్ర్యము మీరిచ్చట మాకిచ్చెదరా? లేనిచో యిచటనే నా గోరికట్టుటకు మీరు స్థలము నియ్యవలసి యుండును. నేను మరల బానిస దేశమునకు వెళ్లను.

ఇర్విను పరిపాలనతో నాకెట్టి సంబంధములేదు. వారి ప్రకటన మిక్కిలి ఆశాభంగకరముగా నున్నది. మన మిచట నిపుడు పత్రములను కొత్తగా వ్రాయుటయే ఉత్తమమైన పద్ధతి.

నేను వృద్ధుడనగు అసహాయవాదినై యొకను మనసులోను పోరాటములోను స్వభావములోను నేనింకను యువకుడనే. రీడింగు ప్రభువు మొట్టమొదట నా సోదరుని నన్ను చెరసాలకు పంపెను. అందులకు నాకతనిపై ఎట్టి పగయును లేదు. కాని రీడింగు తిప్పి నాపినపుడు అతనిని చెరసాలకు పంపుటకు నాకుగూడ నధికార ముండవలెననియే నేను కోరెదను. నేను సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమునే కోరెదనుగాని నాకు డొమినియను స్టేటసునం దెట్టి నమ్మకములేదు. క్రొత్తగా నిర్మింపబడిన డొమినియను అప్పుయిండియాకు మేమిపుడు వెళ్లజాలము. కానిచో బ్రిటను దేశమువారు పోగొట్టుకొనిన డొమినియను అప్పు యిండియాకే మేము వెళ్లెదము. ఇంగ్లాండు దేశమునందిపుడు నాకొక్కనియందు మాత్రమే అత్యధికమగు నమ్మకము కలదు. అతడు దయామయుడగు విక్టోరియా మనుమడు. ఇతని కాలమున చరిత్ర మరల వ్రాయబడును. మూడవజార్జి అమెరికాను పోగొట్టుకొనెను. అయిదవ జార్జి యిండియాను నిలుపుకొనెను.

* * *

అయిదవరోజు సమావేశము

ఎస్. ఎం జోషిగారు

భారతదేశమునకు స్వపరిపాలనాధికారము లభించినంతనే భూలోకము స్వర్గతుల్యముగా మారిపోవునని నే నెన్నడును తలచువాడనుకాను. ఇపుడున్న ప్రభుత్వము భారతశాసనసభలకు బ్రిటిషుపార్లమెంటుకునుగూడ లోబడి యుండకపోవుటచే నిప్పటికంటె స్వపరిపాలనము చేకూరినయెడల కార్మికుల ప్రయత్నము సఫలమగుట కవకాశములు హెచ్చుగా నుండగలవనిమాత్రమే నేను నమ్ముచున్నాను.

స్వపరిపాలనా విధానమును నిర్ణయించునపుడు కార్మికుల ప్రధాన హక్కులనుగూడ దానిలో స్పష్టపరుపవలెను. ఫెడరేషనులో సంస్థానములు గూడ చేరుటకు నేను చాల సంతసించుచున్నాను.

బేగము షానవాజు సాహెబా

ఈ సభ కేవలము అపూర్వమనుట కెట్టి సంశయము లేదు. ఇట్టి రాజకీయసభలకు భారతీయస్త్రీల నాహ్వానించుటకు గూడ నిదియే ప్రారంభము. స్త్రీలు తల్లులుగను సోదరీలుగను భార్యలుగను పురుషులకు సరియైన దారిని చూపించి సరియైన మార్గమున వారిని నడిపించుట స్త్రీలకు విధియైయున్నది. ఫెడరలు విధానమే ఉత్తమము. సంస్థానాధిపతులుగూడ భారతమాతకు నిజమైన బిడ్డలే యని వారీసభలో ప్రపంచమునకు వెల్లడించినందుకు నేను మిక్కిలి సంతసించుచున్నాను.

సర్ మిర్జా యిస్మాయిలు సా॥

ఈసభవలన బ్రిటను భారతదేశముల మైత్రి యెంతవరకు అభివృద్ధి నొందగలదో దానినిబట్టియే యీసభయొక్క సాఫల్యము నిర్ణయింపబడును. ఇండిపెండెన్సు వాదమునకు నేనెట్టి ప్రాముఖ్యమును గూడ నీయను. యావద్భారత ఫెడరేషనులో చేరుటకు సంస్థానాధిపతులుగూడ సమ్మతించుటచే వారు దేశమాతకు నిరుపమానమగు సేవచేసిరి.

రీడింగు ప్రభువు

డొమినియను పదమునకు సరియైన యర్థమెన్నడునుగూడ స్పష్టపరుపబడియుండలేదు. అది అని ధారణ మొనరించినను "బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునందుగల యితర అధినివేశములతో సమానమగు స్థానమును భారతదేశమునకు గూడ నొసగవలెను" అనునదియే దీని ముఖ్యాభిప్రాయమని మాత్రము స్పష్టముగానె తెలియుచున్నది. ఈ ఆశయము పూర్తిగా లభించుటకుముందు పరిష్కరింపబడవలసిన సమస్యలు చాలకలవు. ౧౯౧౭వ సంవత్సరమున చేయబడిన ప్రకటనయొక్క సహజఫలితము అధినివేశ స్వాతంత్ర్యమేయని బ్రిటిషు లిబరలు పార్టీవారు పూర్తిగా నంగీకరించియే యున్నారు. పార్లమెంటు వారికి తగిన సూచనలను చేయుటకు మనలో మనకు సమాధానము కుదుర్చుకొనుటకే యీసభ యేర్పాటు చేయబడెను. కాన అధినివేశములతో సమానమగు గౌరవమును రాజ్యాంగ విధానమును స్థానమును భారతదేశము యీ క్షణమునందే బడయజాలదు.

నవనగరు రాంజీమహారాజా

సంస్థానములలో నివసించుచున్న వారిని సబ్జక్ట్సు అనగా పక్షముగా సబ్జక్ట్సు అనగా లోబడిన వారని అర్థమగును. సంస్థానములలో నుండువారు ప్రజలు. ప్రజలనగా బిడ్డలు గాని లోబడినవారు కారు. సంస్థానములలో పాలనాధికారము పవిత్రమగు సంయుక్త కుటుంబాశయముపైననే ఆధారపడి యున్నదను విషయమును సంస్థానాధిపతులు పూర్తిగా గ్రహించియున్నారు. అధినివేశ స్వపరిపాలనాధికారమును లభించుటకు ఫెడరలు విధానమొక్కటియే సాధనమైయున్నది.

కె టి పాలుగారు

ఇండియా గవర్నమెంటు అధికారమున కెట్టిలోపమును కలుగని పద్ధతిని డొమినియను స్టేటసును వెంటనే యొసగవలెననియే దేశీయ క్రైస్తవులుగూడ కోరుచున్నారు.

అంబడ్కరుగారు

బ్రిటిషువారు తమ్మను ఉద్ధరించెదరనియే మా దేశమునందలి నిమ్నజాతులవారు గంపెడాశతో నుండిరి. కాని బ్రిటిషువారు నిమ్నజాతులవారి స్థితి నెంతమాత్రమును చక్కపరచ గలిగియుండలేదు. ప్రస్తుతమున్న సాంఘిక ఆర్థిక స్థితులను మార్చుటకు దొరతనమువారు పూనుకొనినచో ప్రజలు ప్రతిఘటింతురను భీతిచే బ్రిటిషువారిందులకు పూనుకొనలేదు. కాన నిందులకు తగిన అర్హత బ్రిటిషువారి కెంతమాత్రమును లేదు. కావున తగిన రక్షణలతో డొమినియను స్టేటసు నియ్యవలెననియే నిమ్నజాతులవారుగూడ కోరుచున్నారు.

* * *

ఆరవరోజు సమావేశము

౨౦ తేదిన జరిగిన సమావేశమున స్పీకర్ రాజా షేకు మహమ్మదు ఖాన్ యాదవు, కన్నలు, వాస్కరు, చింతామణి, ఆగాఖాను ప్రభృతులు ఉపన్యసించిరి. అనంతరము రామ్సేమెక్డొనాల్డుగారు ఉపన్యసించుచు గతమునుగూర్చిగాక ఆగమమును గూర్చియే ఆలోచింపదగుననియు, బ్రిటిషుప్రభుత్వము చేసిన వాగ్దానముల భంగపరుచలేదనియు, రెండు దేశములకును విఖ్యాతికరమగు రాజ్యాంగ విధానమును నిర్మించ వలయుననియు, ఐకమత్యమే ప్రధానమనియు, వాక్రుచ్చిరి. తరువాత ఫెడరలు రిలేషన్సు కమిటియొక్క సమావేశము ౪ తేది సోమవారమునాడు మధ్యాహ్నము జరుపుటకు నిశ్చయింపబడెను.

గ్రామసమాచారములు

తుంగతుర్తి

(ఒక విలేఖరి)

ఈ గ్రామము నల్లగొండ జిల్లాలో కలదు. ఇచట ఆజారు ౧౯ తేదిన గ్రామస్థులచే శ్రీకృష్ణ గ్రంథాలయ మను పేరట ఒక భాషానిలయము స్థాపింపబడినది. ఇందు ౨౫౦ గ్రంథములు ప్రోగుచేయుటయేగాక రు ౫౦ గ్రంథధనమును కూర్చబడెను ఇచ్చట వైశ్య ప్రముఖులగు శ్రీయుత పాతు మారు గురువయ్యగారు గ్రంథాలయాభివృద్ధికి తగు సహాయము చేయుచున్నారు ఈ గ్రంథాలయమునకు శ్రీయుత కంది కొండ కృష్ణమూర్తి గారు కార్యదర్శిగను మరా మందడి రామిరెడ్డిగారు సహాయకార్యదర్శిగను ఎన్నుకొనబడిరి భగవంతుడీ గ్రంథాలయమును చిరాభివృద్ధి నిచ్చి ఈ యువకుల మనోరథము లీడేర్చు గాక.

బూర్గంపాడు

(స్వకీయ విలేఖరి)

ఇదివరకిచ్చటగల శ్రీ విష్ణు వర్ధనాంధ్రభాషానిలయము రెండు నెలలకు పూర్వము పునరుద్ధరింప బడినది కాని ఆంధ్రభాషాపఘాతి దురదృష్ట వశమున కాబోలు. నిలయాభివృద్ధికై పాటుపడువారు కొఱవడుచున్నారు. గ్రంథముల సంఖ్య అత్యల్పము, పరికరము లేవు నెల చందాలు నిర్ణయము కాలేదు ఒక్క పత్రికయైనను తెప్పింపబడుట లేదు గ్రంథాలయము నామమాత్రమై నిరుపయోగకరముగా యున్నది

తుఫాను-వాన

ఇచ్చట పరిసర ప్రాంతములందును, అఖండమైన వర్షము ఏకధారగా కురిసినది వర్షముతో పాటు చలి గాలి వీచుటవలన జొన్న మొదలు చేలపై రాలిపోయినది కర్షకులకును జంతువులకును యీ గాలి వాన మిక్కిలి నష్టదాయకముగా పరిణమించినది పండి సిద్ధముగా యున్న వరిపైరులు పాడైపోయినవి కొన్ని దినములనుండి యీ ప్రాంత ముదగి జనులు జ్వరముచే పీడింపబడుచున్నారు యీ విషతుల్యమగు గాలి వాన వలన యింకను ప్రజారోగ్యమునకు భంగము వాటిల్లుననుట నిశ్చయము.

వర్తక వ్యాపారము

భారతదేశమందు వ్యాపించియున్న సత్యాగ్రహోద్యమము వలన, సమస్త వ్యాపారములు స్తంభించిపోవుట చేత యీ ప్రాంతమందలి కోష్టా వ్యాపారము మందగించినది. వీధానిమాననను నేరిననను ధరలేదు అమ్మినట్టి వారు పెక్కుమంది కలరు కొనువారెవరును లేరు జొన్నలు పుచ్చిపోవుచున్నవి. కూలివారికి నాహారము మృగ్యమైనది అధించుచున్నవి దేశమందు ధనము లేనేలేదన్నట్లు ప్రస్తుత ప్రపంచ ధనమునకై మిక్కిలి పరితపించవలసి వచ్చినది ధనము సకాలమునకు లభించకపోవుటచే మిక్కిలి శ్రమల వహించిన పిమ్మట రైతులు శిస్తును చెల్లింపగలుగుచున్నారు.

పాఠశాల

ఈ గ్రామము పాల్వంచ సంస్థానమునకు చెందినదై నను యిచ్చట సర్కారువారి పాఠశాలలు ఇచ్చటి ప్రజలలో విద్యాభిరుచి మెండు ప్రస్తుతమున్న విద్యార్థుల సంఖ్య ననుసరించి యిచ్చట నొక మాధ్యమిక పాఠశాల యుండుట మిక్కిలి యావశ్యకము నానాటికి పెరుగు విద్యార్థుల సంఖ్యను గ్రామముఖ్యులెరుగుదురు ఏకోపాధ్యాయుని పాఠశాల యిరుకుగా నున్నది విద్యార్థులకు వసతి చాలదు విద్యార్థులు కొంత సుఖముగా శ్రమ నొందవలసి వచ్చుచున్నది దేశమందు ఆవశ్యకముగా ప్రత్యేక వార్షికాదిక పాఠశాలలను స్థాపించి విద్యావిధానమును విభజించిన మిక్కిలి లాభకారిగా యుండుననిపించు జవాబు హాయమై యున్నది ప్రస్తుత మీ పాఠశాలయందు ఉరుదూ ఆంధ్రము ఇంగ్లీషు మతవిద్య గణితము, చరిత్ర భూగోళము, మొదలగు వానితో పాటు వ్యాయామము నవాఠనేత ఉంటి అల్లికలు కుట్టుపని, తోటపని నేర్పబడుచున్నవి పాఠశాలయందలి యుపాధ్యాయులు తమ స్వధర్మమును చక్కగా నెఱవేర్చుచున్నారు పాఠశాల కమిటీలమును విశా

గృహము లభింపకపోవుటచే ఉపాధ్యాయులకు బాలురకు కొంత యిబ్బంది కలుగుచున్నది. విద్యాశాఖాధికారులీ విషయమును గమనించి త్వరలో భవన నిర్మాణమును ప్రారంభింప జేయుదురు గాక.

పురపారిశుద్ధ్యము

ఈ గ్రామమందలి పారిశుద్ధ్యము బాగుగ లేదు, మిక్కిలి అనారోగ్యకరముగా యున్నది. మిట్ట పల్లముల చేతను వర్షాకాలమున వలన కలిగిన బురద వల్లను వీధులు అసహ్యముగా నుండును, దీపికా సహాయము లేక రాత్రులందు నడచుటకు వీలు లేదు. వీధులయందు దీపములు లేవు, సర్కారు వారి కార్యాలయములు సంస్థాన మువారి కచ్చేరిలు యిచ్చట యుండి తాలూకా ప్రధాన స్థలముగ నీ గ్రామమిట్లుండుట శోచనీయము. మునిసిపల్ పన్నును ప్రజలనుండి సంస్థానము వారు గ్రహించెదరు కాని ప్రజోపయోగకరముగా దీపములు పెట్టించుట మొదలగు కార్యము లేవియు జరుగుచుండుట లేదు గ్రామమునందలి గృహములకు గుల్లాకుని నాలుగు వైపుల పంటచేలు గలవు గ్రామవాసులు శౌచమునకు వెళ్ళుటకు అనుకూలమగు ప్రదేశమే లేదు మరుగు దొడ్లు లేవు గ్రామములో చేరియున్న కోలను అను సరస్సు నందలి నీటిని చాలమంది త్రాగుచుందురు కాని ఆకోలను సమీపమునసే జనులు కాలకృత్యముల నెఱవేర్చుకొనెదరు విలుగానుయుండుటంచే మరొక ప్రదేశము లేనిలేదు కొన్ని సమయములందు ప్రజలు తమ దేహబాధను భరింపలేక లజ్జను పరిత్యజించుచుందురు యీ ప్రదేశమంతయు కొన్ని గజములలో గాత్రమే యిమిడి యున్నది కావున యింగువలకై రుద్రియవి విశాల ప్రదేశము ప్రత్యేకింపవలసిన యావసరము కలదు. కటిక [మాంసపు] దుకాణము గజవీధిలోను చింతచెట్టు క్రిందనే పెట్టుచుండెదరు ఆ ప్రదేశమందున కాకులు కుక్కలు మెల్లవుడు చేరియుండుట యేగాక సన్నని ఎముకలు నచ్చిపోవు వారి కళ్ళలో గుచ్చుకొనుచుండును సంస్థానపు లోకల్ ఫండు వారీ విషయమును గమనించి ప్రజారోగ్యము ననుసరించి తగు సౌకర్యముల గావించుటకు కోరబడుచున్నారు.

ఎఱుపాలెం

(ఒక విలేఖరి)

స్థానిక దఫేదారు సా॥ అమీను సా॥ ఆజ్ఞయైనదని గ్రంథాలయ కార్యనిర్వాహకుల చందాదారుల కెట్టి పుస్తకముల పట్టికయును, వ్రాసి యిమ్మంటను గ్రంథాలయ కార్యదర్శిని కోరిరి కార్యదర్శి అదే ప్రకారము తెలుగులో వ్రాసియిచ్చెను కాని ఉరూద్లో వ్రాసి యిచ్చుటకు బలవంత పెట్టుచున్నారట లేనిచో గ్రంథాలయమును మూయించవలసి వచ్చునని కార్యదర్శిగారు భీతిల్లుచున్నారు గ్రంథాలయ విషయమున పోలీసువారికి అనవసర జోక్యమేలనో తెలియకున్నది

మిర్యాలగూడెము

[స్వకీయ విలేఖరి]

అధికారులు

ప్రస్తుతము పనిచేయుచున్న డివిజన్ మున్సిపి తహసీలు అధికారులు న్యాయము తోడను తమ విధ్యుక్త ధర్మము బాగుగ నిర్వహించు చుందురు.

డివిజన్ ఆఫీసరులగు నవాబు షకరొద్దీన్ అలీఖాన్ సా॥ కొన్ని మాసముల క్రిందట సెలవుపై వెళ్ళిరి వీరిని నొక విందక్రిందట ఆర్వాల్ తాలూకాను గూర్చి విచారించిరి విచారణ ఫలమేదియో గాని ఆజ్ఞ విని దయ చేయలేదు ఇంకా సెలవేనా?

క్లబ్బు

ఇచ్చట క్లబ్బుకు మంచి భవనము గలదు దీనిని ముస్తాకిలు డివిజన్ సా॥ ఆక్రమించుకొని తమ అను కోర్ట్ నివాసస్థానముగా మార్చిరి నూతన తహసీలు దారు గారి శ్రద్ధ వలన వెర్గి కొన్ని దినముల నుండి క్లబ్బు సాగుచున్నది భవనమందలి కొంత భాగము మెంబర్ల వశమయినది.

గ్రంథాలయము

కార్యదర్శి గారి యేమాత్రము శ్రద్ధ వహించుట లేదు పరమ దుర్భరము వీరికి ప్రజాహిత కార్యముల దక్షతచి కలుగజేయుము గాక?

పోలీసు ముంతెజిం సా॥

క్రొత్త శ్రీ డిసైగారి తబాదిలా అయినది. క్లబ్బు షరీకు ఇక సేకి వీరి కోర్టుల విచిత్ర అనుభవములు.

ఒక మహారాష్ట్ర బాలికను ఫరారుచేయుట

ఒక మోటారు డ్రైవరు సాహసము

పోలీసు ఇన్స్పెక్టరు సహాయము

[మా విలేఖరి]

అజూరు ౬ తేదిన నాంపల్లిలో నివసించు అంబాబాయి యను నొక వృద్ధ మహారాష్ట్రస్త్రీయు, సుమారు ౧౬ వత్సరముల వయస్సుగల ఆమె విధవ కూతురు సోనాబాయియును, గ్రుడ్డి కుమారుడును, తమ స్వస్థానమగు బోధన్ తాలూకాకు వెళ్లుటకై నిజామాబాదు స్టేషనులో దిగిరి. అచ్చటినుండి రుద్రూరు వరకు సర్వీసుమోటారు కారులో వెళ్లిరి. అక్కడ మోటారుదిగి పై ముగ్గురు స్వగ్రామమగు సిద్దాపూరునకు పాదచారులై వెళ్లుచుండిరి. వారివెంబడి ఒక మహమ్మదీయుడును, ఒక హిందువుకూడ దిగి ఎచ్చటికో పోయిరట.

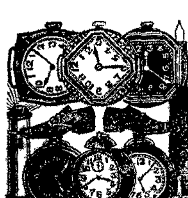
అంబాబాయి వృద్ధ స్త్రీ యగుటచేతను, కుమారుడు అంధుడగుటచేతను, వీరిద్దరు మెల్లగా వెనుక నడుచుచుండ కూతురు సోనాబాయి ముందు నడచుచుండెను. కొంత దూరము పోవునప్పటికి ఈ సోనాబాయి వీరికి కనబడదయ్యెను. మొదట ఆమె వడిగా నడచి యింటివైపు వెళ్లి యుండునని వారు తలంచిరి. కాని ఆ వృద్ధురాలును, అంధుడును, యింటికిచేరి విచారించగా సోనాబాయి జాడ వారికి తెలియలేదు. కనుక ఆ బాలికకొరకై తమ బంధువుల ఇండ్లుగల పరిసర గ్రామములందు వెదకి వెదకి వేసారి, అంబాబాయి ౧౨ వ నాడు హైదరాబాదునకు వచ్చి జరిగిన వృత్తాంతమంతయు, నాంపల్లిలో జెప్పెను. అంతట వారి బంధుగులందరు హైదరాబాదులో వెతుకసాగిరి అంబాబాయి రుద్రూరువద్ద తమతోదిగిన పురుషుల ఆకృతిని వర్ణింపగా, నాంపల్లిలోని ఒక మహమ్మదీయునిమీద ననుమానపడి, ఈసంగతినంతయు, కొత్వాలుగారి మదద్గారగు ఎస్. ఎస్. రెడ్డిగారితో ౧౩ వ తేది రాత్రి విన్నవించిరి ౧౪ వ తేది ఉదయం శ్రీ రెడ్డిగారు తమ మోటారు కారులోవచ్చి అనుమానాస్పదుడగు కమురుద్దీన్ అను మహమ్మదీయుని పట్టుకొని కనబడకున్న బాలికను, చూపమని గట్టిగా నడిగిరి తటాలున నడిగిన ఈ ప్రశ్నకు వాడు ఏమియు చెప్పలేక నిశ్చేష్టుడై తనదోషము నొప్పుకొని వెంటనే రెడ్డిగారిని మోటారులో తీసికొనివెళ్లి పురోద్యానవనమువద్దనున్న ఆరాముషుబల్లా నొక యింటిలో బాలికను చూపెను. వెంటనే కమురుద్దీనును, సోనాబాయిని అరెస్టుచేసి తీసికొని వెళ్లిరి కొత్వాలుగారివద్ద విచారణ జరుగుచున్నది డాక్టర్లు సోనాబాయి మైనరని సర్టిఫికెటు యిచ్చినారట సోనాబాయి యిప్పుడు పైన చెప్పబడిన యింటిలోనె పోలీసు కావలిలో నుంచబడి యున్నది. పండు రంగజోషీ, రంభాదాసరావు వకీళ్లు అంబాబాయి పక్షమున కేసును నడిపించు చున్నారు

కమురుద్దీన్ — ఇతడు మొదట బొంబాయిసైకిలు మార్టు కంపెనిలో డ్రైవరుగా నుండెను. మోటరుల బాగుచేయుట నేర్చుకొని దొంతి ధారవారి నాశ్రయించి వారితో వర్కింగు భాగస్తుడుగ చేరి "రెడ్డి ఆటొమొబైల్ వర్క్సు" కంపెనీని గ్రామరు స్కూలు ఎదుట తెరిపించి అచ్చట మెకానిక్‌గా పనిచేయు చున్నాడు ఈ తనికి స్వంత భార్యయు పిల్లలును గలరు ఇతని కొరకై రుద్రూరు సమీపము నుండి సోనాబాయినితోలించినవారు ఖాజాఖాన్ అను మహమ్మదీయుడును, చన్నయ్య అను ఆది మాంధ్రుడట. వీరే అంబాబాయికి రుద్రూరువద్ద మోటారుదిగి నప్పుడు కన బడిన వారట

ఖాజాఖాన్ — ఇతడు మొదట కొత్వాలుగారి మోటారు డ్రైవరుగా నుండి ఇప్పుడు సిటీ పోలీసు సబ్ ఇన్‌స్పెక్టరు అయినారు.

చన్నయ్య — ఇతడు కమురుద్దీన్ క్రింద కార్ఖానాలో క్లీనరుగా పనిచేయు చున్నాడు.

ఈఅభియోగము హైకోర్టులో జరిగినది. నేడు తీర్పు వినిపింపబడును.

వివిధవార్తలు

మోతీలాలుగారి జబ్బు స్థితి

సోమవారము నాడు మోతీలాలుగారికి జ్వరము ౧౦౨ డిగ్రీలుండెను. వారి స్థితి బాగుగ లేకుండెను. వారి పరిస్థితి ఆందోళనకరముగా నున్నది. ఈ రోజు ఏమి కాలేదు.

కరపత్రములు

సర్దారు పటేలుగారి అహమదాబాదు జిల్లా నుండి పంపిన కరపత్రములు మహాదేవ దేశాయిగారు ప్రజలను కాంగ్రెసుకు ధన సహాయము చేయుటకును ప్రభుత్వమునకు పన్నులు నిరాకరించుటకును ప్రబోధించుచు నొకటి కరపత్రమును జారీచేసిరి.

పత్రికా సంపాదకుల అరెస్టులు

బొంబాయి క్రానికలు సంపాదకులగు సయ్యద్ అబ్దుల్లా బరేల్వీ సాహెబు ప్రింటరులగు సోరాబు కపాడియా గారును, ఫ్రీప్రెసు జర్నల్ సంపాదకులగు ఎస్. సదానందు గారును జవాహరు దినము నాటి కార్యక్రమము ప్రకటించినందున సోమవారము సాయంత్రము అరెస్టు చేయబడిరి. బరేల్వీ సాహెబు జమానతు నిచ్చుటను నిరాకరించిరి. కాని సదానందుగారు జమానతు నిచ్చుటచే వదల చేయబడిరి. వీరి కేసు రేపు జరుగును.

ఫెడరల్ రిలేషన్సు కమిటి

ఈ కమిటి లండను నగరమున సోమవారము మధ్యాహ్నము ఇండియా సెక్రటరీయగు వెడ్జివుడ్ బెన్ గారి యాజమాన్యమున జరిగినది. ఇంతవరకు దీనికి ౩౦ సభ్యులు అన్ని పార్టీలనుండి ఎన్నుకొనబడియుండిరి. కాని వారు ౧౦ సభ్యులు హెచ్చింపబడిరి. వీరిలో శ్రీనివాసశాస్త్రి మహారాజా నవనగరు రేవా మున్నగువారు గలరు. ఈ కమిటియొక్క రెండవ సమావేశము శుక్రవారము నాడు జరుప నిశ్చయింపబడినది. ఈలోపల కమిటీ కార్యక్రమము నిర్ణయింపబడును.

దేశాయి అరెస్టు

మహాదేవ దేశాయిగారు మంగళవారము నాడు అహమదాబాదులో ౧౦౭ సెక్షను క్రింద ప్రభుత్వముచే అరెస్టు చేయబడిరి.

అమెరికా విద్యార్థి వేతనములు

వంగజాతీయ విద్యాసంఘము వారెన్నుకొన ఇద్దరు విద్యార్థులకు ఒక అమెరికా విద్యార్థి మాసి రెండువేల డాలర్లు ఇచ్చుటకు నిశ్చయించెను.

పట్నా అరెస్టులు

జవాహరు దినము జరిపినందున మొత్తము ౧౮ మంది పట్నాలో అరెస్టు చేయబడిరి.

ఉన్నత న్యాయస్థానములో సోనాబాయి కేసు

నవాబు నాజరు యార్జంగు బహాదురు, నవాబు అక్బరు యార్జంగు బహాదురు న్యాయమూర్తుల యెదుట సోనాబాయిని లేవనెత్తికొని పోయిన కేసు నిన్నను, ఈ రోజును విచారింపబడెను. న్యాయవాదుల వాదవివాదములు జరిగెను. ఈ రోజే తీర్పు చెప్పవలసియుండెను. కానియొక విషయముపై నింకను వాదన జరుగవలసి యుండుటచే కేసు ఆదివారము నాటికి మార్చబడెను. ఈ కేసు వివరములు ముందు ప్రకటింపబడును.

(మా ప్రత్యేక ప్రతినిధి)

మహారాజాగారి చిన్న రాణి

నిన్న సాయంత్రము మహారాజా బహాదురు చిన్న రాణిగారు కీర్తిశేషులైరి.

నల్లగొండ మున్సిపు

మౌల్వీ అలీయొద్దీన్ అహమద్ సాహెబు నాందేడు జాయిదు నాజం పదవిపై మార్చబడిరి. వారి స్థానే వామదేవ ప్రసాదుగారు పనిచేయుదురు.

H E H The Nizam's State Railway

మహా ఘనత వహించిన నిజాం స్టేటు రైల్వే

ప్రకటన

అల్వాల రథోత్సవ

అల్వాల రథోత్సవము ౧౯౩౦ డిసంబరు ౩ వ తేది బుధవారమునాడు జరుగును మామూలు పెద్దలైను చిన్న లైను లోకలు బండ్లు డిసంబరు ౩ వ తేది బుధవారము నాడు ౧౫ గంటల నుండి డిసంబరు ౪ గురువారము ౧౦ గంటల వరకు ఫలక్నుమా హైదరాబాదు (ఎం జి) మధ్యన హైదరాబాదు (బి జి) సికిందరాబాదు మధ్యన, ఆపివేయబడును. దీని బదులు ప్రత్యేక బండ్లు ప్రతి గంటకు (అవసరమున్నచో ఇంతకన్న హెచ్చు) నడుపబడును ఈ ప్రత్యేక బండ్లు అన్ని లోకల్ స్టేషనులలో నిలుచును.

చీఫ్ కమర్షియల్ మేనేజరు ఆఫీసు సికిందరాబాదు	{	(అనుమతించె) ఇ. ఎం. బర్ను చీఫ్ కమర్షియల్ మేనేజరు
25—11—30		

ఈ ప్రాచీనగ్రంథ మింతవరకెన్నడును నెవ్వరును ప్రకటించలేదు

వెలువడినది కొలదిప్రతులే

కృష్ణార్జున సంవాదము

లేక

గయోపాఖ్యానము

ప్రాచీనకవియు తిమ్మరుసుఅల్లుడును ౪ వందల సంవత్సరముల క్రిందటి కవియు

నగు

నాదెండ్ల గోపప్రధానిచే ప్రణీతము.

ద్విపద కావ్యము

పుటలు— (౮౦) వెల. (౦-౩-౦)

శ్రీ శేషాద్రి రమణ కవులచే పీఠిక వ్రాయబడినది

దొరకుస్థలము—

గోలకొండ బుక్ డిపో
తూప్రాన్‌బజారు
దక్షిణహైదరాబాదు

వ్యాపార మభివృద్ధి జెందుటకు ప్రకటనయే ముఖ్యము

నేడే

గోలకొండ పత్రికలో

ప్రకటనలు వేయించి

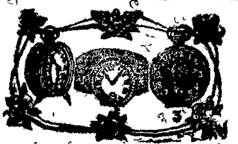
లాభము పొందుడు.

ఉచితము ఉచితము

౩ గడియారములు ౩ రూపాయలకు

ఆశ్చర్య పోకుడు

మా కిష్టమున్నచో సొమ్ము తిరిగి యొసగబడును

మా కోహినూరు అత్తరుయొక్క ఆరు సీసాలు రు ౩ లకు కొను వారికి (ప్రతి సీసా వెల ౮ అణాలు) ఒక అందమైన చేతి గడియారమును. ఒక రైల్వే జేబు గడియారమును గొలుసుతో సహా, ఒక ౩౬ గంటలకు కీ యిచ్చునట్టి జర్మన్ "కీ" టైంపీసును ఇవ్వబడును గ్యారంటి మూడు సంవత్సరములు. తపాల చార్జి అదనము ప్రత్యేకము.

THE UNIVERSAL WATCH CO
103 Hari Ghosh Sreet
[Dept No65] CALCUTTA

ఏమిమెషనులకైనను విచారించుడు

విచిత్రగ్రంథము చెత్తగ్రంథము గాదు

మనస్సాక్షి అను

ఈ మహాగ్రంథములో రూపాయలను చూచినంత మాత్రముననే చదరమని ప్రాసమా వచ్చినట్లు చేయుట దొంగలచే దొంగిలించుకపోయిన వస్తువులు ఫలాని ఫలానివారు ఫలాని ఫలాని వస్తువులు దొంగిలించుక పోయినారని కూర్చున్నచోటనుండియే చెప్పి పోయిన వస్తువులను వెంటనే తెప్పించియిచ్చుట జ్యోతిష్యము రహస్యముగా అడిగిన కొన్ని ప్రశ్నలను వ్రాసి అకోగిత మను నొక కవరు యందుంచి సీలుజేసిన, కవరు జించకయే శీలుతీయకయే కవరులోని ప్రశ్నలకు జవాబిచ్చుట, ఇదియేగాక పాములను బట్టి ఆట వస్తువులుగ ఆడించుట చీటికేక ఆటలాడుట యెవరి వద్ద ఏమే మున్నది చూడకుండగనే తెలుసుకొనుట పాముకాట్లు, తేలుకాట్లు మిన్న మొక్కలు మందు పట్టు జేయుట మంత్రౌషధంబులు సెవ్వియు నుపయోగించకయే సర్పము కరచి కుమ్ముట, భూత వైద్యము, వశీకరణ దివ్యదృష్టి, అపూర్వశక్తి మొదలగునవి గలవు. వెల రు, 4-0-0 లు పోస్టేజి ఖర్చులు రు॥ 0 6-0

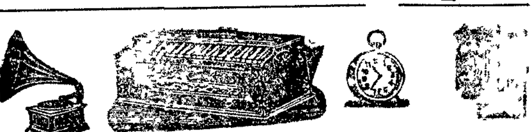
గోలు—మంచి రు 3-0-0 లు మనియార్డరు ద్వారా పంపిన రిజిష్టరు పార్సలు ద్వారా పంపుదుము. వి. పి. గా కోరిన రు, 4-8-0లు అగును

గమనింపు—2 గ్రంథములు ఒకేసారి తెప్పించువారు రు 6-8-0లు ముందుగ మనియార్డరు ద్వారా పంపిన రిజిష్టరు పార్సలు ద్వారా గ్రంథములు పంపుదుము.

ప్రొఫెసర్. పి. వి. యస్. నాయుడు,
పెదగొట్టిపాడు గ్రామం, ప్రత్తిపాడు పోస్టు,
వయా గుంటూరు (గుంటూరు జిల్లా.)

Prof P. V. S. NAIDU,
Peddagottipadu, Village,
Prathipadu, P. O., (Via) Guntur,
Guntur Dt.

Printed and Published by G. Ramakrishna Reddy at Golkonda Power Press, Hyderabad, Dn. Editor K. Balakrishna ...

దాసబోధ

చిత్రపటాలంకృతము 83౹ పుటలు

శ్రీ శివాజి చక్రవర్తిగారికు ప్రత్యేకించి మహర్షి శ్రీసమర్థ రామదాసస్వామి రచించిన మహారాష్ట్ర గ్రంథమునకిది తెలుగు వచనము. శ్రీ శివాజినిత్యము పఠించిన పవిత్రగ్రంథము ఇందు రాజనీతి, వేదాంతము, లోకజ్ఞానము, పరమాత్మని దర్శించు రీతి, మోక్షము, మున్నగు సపూర్వాంశములు గలవు. రానడే, గాంధీ, తిలకు మున్నగు మహాత్ములు ప్రశంసించిన గ్రంథరాజము. మానవ జీవితమునకి గ్రంథరాజము సర్వవిధముల మార్గదర్శకము కాగలదు ఇందులేని అంశములేదు కాకతీయ గ్రంథమాలలో నిది నాలుగవ కుసుమము వెల పోష్టేజికాక ల్లు రు 4—8—0 లు మాత్రమే. కావలది ప్రతులే కలవు వచ్చియువారు. కాకతీయ గ్రంథమాల, వరంగ. అని వ్రాయవలెను.

గోలకొండపత్రిక
త్రూపు బజారు హైదరాబాదు దక్కన్.

సంవత్సరము చందా

	రు. ౭-౦-౦
అర్ధ ,,	౩-౧౨-౦
విడి పత్రిక	౦-౦-౪